هەرێمی کوردستان - عێراق **ئەنجومەنی وەزیران** **وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی** **نووسینگەی وەزیر**	**Kurdistan Regional Government** Council of Ministers Ministry of Higher Education & Scientific Research	**اقليم كوردستان – العراق** **مجلس الوزراء** **وزارة التعليم العالي والبحث العلمي** **مكتب الوزير**

ژمارە: نهێنی/ ١١
ڕێکەوت: ٤ / ١ / ٢٠١٦ ی زایینی
ڕێکەوت: / / ٢٧١٥ ی کوردی

No:
Date: / / ٢٠١٦

بۆ/ گشت زانکۆکانی هەرێم/ نووسینگەی بەڕێز سەرۆکی زانکۆ
ئەنجومەنی کوردستان بۆ پسپۆڕیە پزیشکیەکان/ نووسینگەی بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن
دەستەی کوردستانی بۆ دیراساتی ستراتیجی و توێژینەوەی زانستی/ نووسینگەی بەڕێز سەرۆکی دەستە
بابەت/ گشتاندن

دوای سڵاو و ڕێز...
هاوپێچ لەگەڵ نووسراوماندا دەقی **ڕێنماییەکانی یەکسانکردنی بڕوانامەکان** بۆتان ڕەوانە دەکەین کە لە (٢٠١٥/٩/١)وە بەڕێوەبەرایەتی یەکسانکردنی بڕوانامەکان کاری پێدەکات، بۆ ئاگاداریتان و کاری پێویست.

د.یوسف گۆران
وەزیری خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی

وێنەیەک بۆ:

- نووسینگەی بەرێز وەزیر/ لەگەڵ رێزدا...
- فەرمانگەی نێردراوان و پەیوەندییە رۆشنبیریەکان/ نووسینگەی بەرێوەبەری گشتی/ بۆ زانین/ لەگەڵ رێزدا...
- فەرمانگەی کارگێری و دارایی / بۆزانین / لەگەڵ رێزدا...
- بەڕێوەبەرایەتی یەکسانکردنی بڕوانامەکان/ بۆ زانین/ لەگەڵ ریزدا...
- دەرکردە

ڕێنمایی ژمارە (٤) ی ساڵی ٢٠١٥
یەکسانکردنی بڕوانامەکان

لەبەر ڕۆشنایی کۆبونەوەی ژمارە (٤)ی ئەنجومەنی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی، کە لە ڕێکەوتی (٢٠١٥/٢/٢٢) بەڕێوەچو و، بەئاماژەدان بەبڕگەی (٣) تەوەری چوارەم، کاروباری زانستی و خوێندنی باڵا، وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی بڕیاریدا لە ڕێکەوتی (١/٩/٢٠١٥) بەدواوەوە لە پڕۆسەی یەکسانکردنی بڕوانامەکاندا ئەم ڕێنماییانەی خوارەوە جێبەجێ بکرێت:

یەکەم:-

لێژنەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان بەفەرمانی وەزاری پێکدەهێنرێت و، بەشێوازێکی نهێنی کارەکانی بەڕێوەبات.

دوەم:-

لێژنەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان بەپێی بوارە پسپۆڕییەکان بەسەر چەند تیمێکی پسپۆڕی جیا دابەش دەبن، هەروەك لە دەسنیشانکردنی ئەندامانی لێژنەکاندا ڕەچاوی هەڵبژاردنی دەرچوانی وڵاتانی جیا دەکرێت.

سێیەم:-

پڕۆسەی پێشکەشکردن و وەرگرتنی مامەڵەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان بەم شێوەیە دەبێت:

١. پێویستە بڕوانامەکە لە زانکۆیەك بەدەستهێنرابێت کە لە لیستی یونسکۆ و، لیستی زانکۆ باوەڕپێکراوەکانی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی هەرێمی کوردستان تۆمار کرابێت.

٢. هەموو بەراییەکانی بڕوانامەی پێشکەشکراو دبلۆما (جداری)و، بڕوانامەی نمرە پێویستە لەلایەن وەزارەتی دەرەوەی وڵاتی خوێندن و کۆنسڵگەری کۆماری عێراقی فیدراڵ، یان نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێمی کوردستان ڕاستاندنی بۆ کرابێت.

٣. پێویستە هەموو پێشکەشکارێك کۆپییەکی ئەلکترۆنی نامەی ماستەرەکەی، یان تێزی دکتۆراکەی پێشکەش بکات.

٤. بۆ هەر بڕوانامەیەك فەرمانگەی نێردراوان و پەیوەندییە ڕۆشنبیرییەکان/ بەڕێوەبەرایەتی یەکسانکردنی بڕوانامەکان لە ڕێگەی ئیمەیل و پەیوەندی ئەلکترۆنی لەگەڵ زانکۆکە پڕۆسەی ڕاستاندن ئەنجام دەدات.

٥. پێویستە پێشکەشکار پاسپۆرتی ڕەسەن و، وێنەیەکی کۆپی ڕەنگاوڕەنگی پاسپۆرتەکەی پێشکەش بکات، کە تیایدا مۆری چونە ژورەوەو دەرچونی وڵاتی خوێندنی تێدا بێت، لەگەڵ ڤیزای خوێندن یان کارتی نیشتەجێبون بۆ مەبەستی وردبینی لەماوەی مانەوەی لە وڵاتی خوێندن لە چوارچێوەی ڕێنماییەکان.

٦. پێویستە پێشکەشکار لە ماوەی خوێندنەکەیدا پابەند بوبێت بەئامادەبون و وەرگرتنی (یەکەی ئەکادیمی) پێویست بەپێی ئاستی بڕوانامەکەی.

٧. پێویستە پێشکەشکار لەگەڵ دۆکیۆمێنتەکانی بڕوانامەکەیدا ناسنامەی باری شارستانی. ڕەگەزنامەی عێراقی پێشکەش بکات، بۆ ئەو پێشکەشکارانەی کە هاوڵاتی هەرێمی کوردستان نین پێویستە دۆکیۆمێنتی نیشتەجێبونی درێژخایەن پێشکەش بکەن.

٨. فەرمانی یەکسانکردنی بڕوانامەکان بۆ ئەو ناوە دەردەکرێت، کە لە دۆکیۆمێنتەکانی بڕوانامەکەدا ئاماژەی پێکراوە، بۆیە پێشکەشکار خۆی بەرپرسیار دەبێت لە گۆڕینی ناو.

٩. ئەو نامەو تێزانەی بەزمانی ئینگلیزی نەنوسراون پێویستە پوختەیەکی نامەکەی، یان تێزەکەی بەزمانی ئینگلیزی پێشکەش بکات.

١٠. ئەو بڕوانامانەی کە لەلایەن وەزارەتی خوێندنی باڵای عێراقی فیدراڵەوە پڕۆسەی یەکسانکردنیان بۆ ئەنجام دراوە، پێویستە لە هەرێمی کوردستان یەکسانکردنیان بۆ ئەنجام بدرێتەوە.

١١. پێویستە لەکاتی پێشکەشکردن و کردنەوەی دۆسیەی یەکسانکردنی بڕوانامەدا تەواوی دۆکیۆمێنتەکان پێشکەش بکرێت، بەپێچەوانەوە مامەڵەکەی وەرناگیرێت.

چوارەم:-

تاقیکردنەوەی توانستی زانستی بۆ مەبەستی یەکسانکردنی بڕوانامەکان

١. ئەو زانکۆیانەی لە ڕیزبەندی جیهانیان (Ranking) لە نێوان (١-٢٠٠٠)ە بەپێی دامەزراوەی ڕیزبەندی جیهانی باوەڕپێکراو، جگە لە دڵنیابون لە دروستی بڕوانامەکە، پێویستی بەتاقیکردنەوەو سیمیناری زانستی نیە.

٢. تاقیکردنەوەکانی توانستی زانستی بۆ پسپۆڕییە پزیشکیەکان لە ساڵێکدا (٣) سێ جار ئەنجام دەدرێت، واتە هەر چوار مانگ جارێك.

٣. بۆ سەرجەم پسپۆڕییەکان، پێشکەشکار تەنها (٢) دوو جار مافی ئەنجامدانی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی دەبێت، ئەگەر لە (٢) دوو جار سەرکەوتوو نەبوو ئەوا دەسەڵاتی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستیە تاقیکردنەوەی سێیەمی بۆ ئەنجامبدرێت ، واتە بەگشتی پێشکەشکار (٣) سێ جار مافی ئەنجامدانی تاقیکردنەوەی دەبێت و، ماوەی نێوان تاقیکردنەوەکانیش نابێت لە (٣) سێ مانگ کەمتر بێت.

٤. تاقیکردنەوەی توانستی زانستی تەنها لە زانکۆکانی (سەڵاحەددین، سلێمانی، هەولێری پزیشکی، دهۆك) ئەنجام دەدرێت، هەروەك لە کاتی نەبونی پسپۆڕی لەو (٤) چوار زانکۆیەی ئاماژەیان پێدراوە، دەکرێت بۆ زانکۆیەکی دیکە بنێردرێت کە پسپۆڕیەکەی تێدایە.

٥. لێژنەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان لە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی بڕیار دەدات کە چ بڕوانامەیەك پێویستی بەتاقیکردنەوەی توانستی زانستی هەیە، یاخود نا، هەروەها شوێنی ئەنجامدانی تاقیکردنەوەکەش لێژنەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان دیاری دەکات.

٦. بۆ یەکسانکردنی هەر بڕوانامەیەك، پێویستە پێشکەشکار بڕی (١٠٠$) دۆلاری ئەمریکی بدات، ئەگەر پێشکەشکار پێویستی بەئەنجامدانی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی هەبێت، پێویستە بڕی (٥٠$) دۆلاری ئەمریکی دیکە بۆ هەر تاقیکردنەوەیەك بدات، ئەم پارەیە دوای خەرجکردنی کرێی هەڵسەنگێنەرانی زانستی، ئەوەی کە دەمێنێتەوە، هەروەك دواتر بەڕێنمایی تایبەت چۆنێتی خەرجکردنی دیاری دەکرێت.

٧.ئەگەر پێشکەشکار بڕوانامەی ماستەری تەنها بەکۆرسات بەدەستهێنابوو (واتا نامەی ماستەری نەبوو)، پێویستە سیمینارێك لە یەکێك لە بابەتەکانی خوێندنەکەی پێشکەش بکات.

٨.پێویستە لە پرۆسەی یەکسانکردنی هەموو بڕوانامەیەکدا تێستی ئەلکترۆنی تایبەت بە (plagiarism) بۆ نامەی ماستەرو تێزی دکتۆرا ئەنجام بدرێت.

٩. تەنها ئەو بڕوانامانە پەسند دەکرێت کە ئەنجامی تێستی ئەلکترۆنی تایبەت بە (plagiarism) لە (٢٥% کەمتر بێت) و، لە بەشە تیۆرییەکانیش لە (٥٠% کەمتر بێت)، لەهەمان کاتدا پێویستە تێستی ئەلکترۆنی تایبەت بە (plagiarism) بۆ تەواوی نامەکە یان تێزەکە لە (٤٠%) کەمتر بێت.

١٠. تەنها ئەو بڕوانامانە بەئەکادیمی ئەژمار دەکرێن، کە پێشکەشکار دوو بڕوانامەی یەك بەدوای یەکی لە هەمان بواری پسپۆڕیدا بەدەست هێنابێت.

١١. پێویستە لە یەکسانکردنی بڕوانامە پیشەییەکان بەڕوونی لە فەرمانی وەزاریدا ئاماژە بەپیشەیی بڕوانامەکە بکرێت.

١٢. هاوکات لە فەرمانی تایبەت بەیەکسانکردنی بڕوانامەو، یەکسانکردنی نمرەش بەپێی سیستەمی خوێندنی هەرێمی کوردستان ئەنجام بدرێت.

١٣. پێویستە لە فەرمانی وەزاری تایبەت بەیەکسانکردنی بڕوانامە ئاماژە بەتەواوی ئەم زانیاریانە بکرێت، کە بریتین لە:

ا. ناوی ئەو وڵاتەی بڕوانامەکەی تێدا بەدەستهێناوە.

ب. ناوی ئەو زانکۆیەی بڕوانامەکەی تێدا بەدەستهێناوە.

ج. ڕۆژ و مانگ و ساڵ و وەرگرتنی بڕوانامە.

د. ژمارە و ڕێکەوتی کۆنوسی لێژنەی یەکسانکردنی بڕوانامەکە.

ە. ناوی تەواوی خاوەن بڕوانامە.

تێبینی/

لە ڕێکەوتی (١/٩/٢٠١٥) بەدواوەوە، بڕوانامەکان بەم ڕێنماییە تازانە یەکسان دەکرێن

ڕێنمایی ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی یەکسانکردنی بڕوانامەکان لە هەرێمی کوردستان - عێراق

پاڵپشت بە کۆبوونەوەی ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢٢ ئەنجومەنی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی و برگەی (چوارەم) لە ماددەی(پێنجەم) لە یاسای وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی هەرێمی کوردستان-عیراق ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٠٨ی هەموارکراو، ئەم ڕێنماییە دەرکرا :

ماددەی یەکەم: مەبەست لە یەکسانکردنی بڕوانامەکان:

یەکسانکردنی بڕوانامەکان بریتیە لە هەڵسەنگاندن و هاوتاکردن لە ڕووی جۆرێتی و پسپۆری و یەکەکانی خوێندنی ئەو بڕوانامانەی کە لەدەرەوەی عێراق لە دوای خوێندنی ئامادەیی بەدەستهاتوون. هەڵگرانی بڕوانامەکانی دەرەوە کە دەیانەوێت کار بە بڕوانامەکانیان بکەن یان درێژە بەخوێندن لە هەرێمی کوردستان-عێراق بدەن، پێویستە بڕوانامەکانیان هاوتا بکرێت بەپێی ئەو مەرج و پێداویستییانەی لەم ڕێنماییەدا هاتووە.

ماددەی دووەم: لیژنەی ناوەندی یەکسانکردنی بڕوانامەکان:

١- یەکسانکردنی بڕوانامەکان لەلایەن لیژنەیەکی تایبەتمەند ئەنجامدەدرێت، بەناوی 'لیژنەی ناوەندی یەکسانکردنی بڕوانامەکان'، کە ساڵانە بە فەرمانێکی وەزاری پێکدەهێندرێت و بە شێوەیەکی سەربەخۆ و داخراو کارەکانی ئەنجامدەدات.

٢- لیژنەی ناوەندی یەکسانکردنی بڕوانامەکان لە سەرۆك و سەرۆکی تیمە پسپۆریەکان و چەند ئەندامێک پێك دێت، کە بە پێی پسپۆریەکانیان بەسەر تیمەکاندا دابەشدەکرێن و پێکدێن لە مامۆستایانی پسپۆڕ کە هەڵگری بڕوانامەی (دکتۆرا) و نازناوی زانستی مامۆستا کەمتر نەبن، بەڕەچاوکردنی ئەوەی زۆرینەیان لەدەرەوەی وڵات خوێندنیان تەواوکردبێت.

٣- ژمارەی ئەندامانی لیژنە لەنێوان ١٣-١٧ کەس پێکدێت. هاوکات لیژنە بۆی هەیە بانگهێشتی پسپۆڕی بوارەکان بۆ یەکلایکردنەوە و پەسەندکردنی کەیسە ئاڵۆزەکان بکات. بەڕێوەبەری بەڕێوەبەرایەتی یەکسانکردنی بڕوانامەکان دەبێتە بڕیاردەری لیژنە.

٤- لیژنە دەسەڵاتی تەواوی هەیە بۆ پەسەندکردنی پسپۆڕی و جۆری بڕوانامە و یەکەی ئەکادیمی وەرگیراو، لەگەڵ ماوەی خوێندن و شێوازی خوێندن.

٥- پێشکەشکار بۆی هەیە لە ماوەی (٣٠) ڕۆژ لە ڕێکەوتی ئاگادارکردنەوەی بە بڕیاری یەکسانکردنی بڕوانامەکەی، تانە بگرێت و دوای ئەو ماوەیە مافی تانەگرتنی نامێنێت. ئەگەر تانەگر بە پێداچوونەوە و بڕیاری لیژنە ڕازی نەبوو، ئەوا بەڕێوەبەری گشتی نێردراوان و پەیوەندییە ڕۆشنبیرییەکان بە ڕەزامەندی وەزیر دەسەڵاتی هەیە کەیسەکە بنێرێ بۆ لیژنەیەکی پسپۆری دیکە بەشێوەی داخراو. بڕیاری ئەو لیژنەیە کۆتایی دەبێت.

٦- چاوپێکەوتن لەگەڵ ئەندامانی لیژنەی ناوەندی یەکسانکردن تەنها بۆ ئەو پزیشکەشکارانە دەبێت کە تانەیان لە یەکسانکردنی بڕوانامەکانیان هەیە، ئەمەش لە کاتێکدا ئەگەر تانەکەیان قبوڵ کراوبێت، یاخود ئەو پزیشکەشکارانەی کە لیژنە خۆی داوایان دەکات. وەرگرتنی ڕای لیژنە لە دەرەوەی وەزارەت سەبارەت بە پسپۆری، یاخود جۆری بڕوانامە ڕێگەپێدراو نیە، مەگەر لیژنە خۆی داوای بینینی کەسی داواکار بکات بۆ ڕوونکردنەوە.

ماددەی سێیەم: مامەڵەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان:

١- مامەڵەی پێشکەشکردنی یەکسانکردنی بڕوانامەکان بە شێوەی ئۆنلاین لەڕێگەی وێبسایتی (https://equalization.digital.gov.krd) دەبێت.

٢- پێویستە پێشکەشکار بەر لە دەستپێکردنی خوێندن، فۆرمی نێردراوانی بەشێوەی ئۆنلاین پڕکردبێتەوە و کۆدی وەرگرتبێت لەم لینکە (https://scholarship.digital.gov.krd) ئەمەش وەک یەکێک لە مەرجەکانی یەکسانکردنی بڕوانامەکەی هەژمارەدەکرێت.

٣- بۆ سەرجەم بڕوانامەکانی خوێندنی باڵا (دیپلۆمی تەکنیکی- بەکالۆریۆس – دیپلۆمی باڵا – ماستەر- دکتۆرا) پێویستە بڕوانامەکە لە زانکۆیەکدا بە دەستهێنرابێت کە لە لیستی زانکۆ باوەڕپێکراوەکانی وەزارەتی خوێندنی باڵادا هەبێت، بەپێچەوانەوە یەکسانکردنی بڕوانامەی بۆ ناکرێت، جگە لەو سکۆلەرشیپانەی کە وەزارەت قبوڵیکردووە.

٤- بۆ پێشکەشکارانی عێراق (دەرەوەی دەسەڵاتی حکومەتی هەرێمی کوردستان)، لیستی زانکۆ باوەڕپێکراوەکانی وەزارەتی خوێندنی باڵای عێراق قبوڵدەکرێت. بۆ پێشکەشکارانی دەرەوە، چاوپۆشی لە لیستی زانکۆ باوەڕپێکراوەکانی وەزارەت دەکرێت، بە مەرجێک زانکۆکەی لە لیستی (یونسکۆ) یاخود وێبسایتەکانی (شانگهای) و(تایمس) بوونی هەبێت.

٥- بڕوانامەی پێشکەشکراو (دیپلۆما - جداری) و (نمرە- ترانسکرێپت) و (دیپلۆما سەپلیمێنت) یاخود یەکێکیان، پێویستە لەلایەن وەزارەتی دەرەوەی وڵاتی خوێندن و باڵیۆزخانەی عیراق یاخود نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێم لە وڵاتی خوێندن پەسەند (مۆر و ئیمزا) کرابێت، بە پێچەوانەوە مامەڵەکەی ڕاپی ناکرێت.

٦- هەر بڕوانامەیەک کە بە زمانی ئینگلیزی یاخود عەرەبی نەبێت پێویستە لە وڵاتی خوێندن وەربگێردرێتە سەر زمانی ئینگلیزی و کۆپیە وەرگێردراوەکەش لەلایەن باڵیۆزخانەی عێراق یاخود نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێم لە وڵاتی خوێندن پەسەند کرابێت (مۆر و ئیمزا کرابێت).

٧- بۆ یەکسانکردنی هەر بڕوانامەیەک پێویستە بڕوانامەی پێش خۆی لەگەڵدابێت، وێڕای ئەوەی لە چۆنێتی و ڕاستی و دروستی دەکۆڵرێتەوە، بەڵام تەنها بڕوانامەی داواکراو یەکسانکردنی بۆ دەکرێت. ئەگەر چەند بڕوانامەیەك بە دووای یەکدا لە دەرەوە بەدەستهاتبوون، تەنها بڕوانامەی داواکراو یەکسانکردنی بۆ دەکرێت. بۆ یەکسانکردنی بڕوانامەی بەکالوریوس، بڕوانامەی ئامادەیی، یاخود هەر بڕوانامەیەک کە بووەتە هۆی وەرگرتنی لە بەکالۆریۆس لە دەرەوەی عیراق، پێویستە لەلایەن وەزارەتی پەروەردەی حکومەتی هەرێمی کوردستان بەرابەرکردنی بۆ بکرێت.

٨- هەر هاووڵاتیەکی بیانی کە لە وڵاتێکی جگە لە وڵاتی خۆی بڕوانامەی بەدەستهێنابێت، پێویستە لەلایەن وەزارەتی دەرەوەی وڵاتی خوێندن پەسەند(مۆر و ئیمزا) کرابێت.

٩- خوێندنی ماستەر تەنها بەشێوازی (کۆرسات و نامە) دانپێدانراوە.

١٠- خوێندنی دکتۆرا بە هەردوو شێوازی (کۆرسات و توێژینەوە، یان تەنها توێژینەوە) ڕێگەپێدراوە، بە مەرجێك پێشکەشکار ماوەی مانەوەی پێویستی لە وڵاتی خوێندن هەبووبێت.

١١- بڕوانامەی پەیمانگا (دوو ساڵ خوێندن دوای ئامادەیی) وەک دیپلۆمی تەکنیکی هەژماردەکرێت و یەکسانکردنی بۆ دەکرێت.

١٢- بڕوانامەی ڕاهێنان (نەندیگری ترەینینگ) لە بواری پزیشکی دانپێدانراو نیە و یەکسانکردنی بۆ ناکرێت و ناچێتە چوارچێوەی بڕوانامەی ئەکادیمیەوە.

١٣- پێویستە خوێندن بە زمانی فەرمی ئەو وڵاتە بێت کە تیایدا دەخوێندرێت، یاخود بە زمانی ئینگلیزی. پێشکەشکار پێویستە بڕوانامەی کۆرسی زمانی ئەو وڵاتەی هەبێت کە خوێندنەکەی پێتەواوکردووە و نامەکەی پێنوسیووە، جگە لە خوێندن لە وڵاتە عەرەبیەکان.

١٤- ئەو تێزی دکتۆرا و ماستەرنامەی بە زمانی ئینگلیزی یاخود عەرەبی نەنوسراون، پێویستە بەشێکی لەلایەن وەرگێری یاساییەوە وەربگێردرێتە سەر زمانی ئینگلیزی و لەلایەن فەرمانگەی دادنوسیەوە پەسەندکرابێت. وە ئەو بەشانەی وەردەگێردرێت پێویستە ئەمانە لە خۆی بگرێت:

(Abstract , Table of Content, Introduction, Summary of Each Part, and Conclusion)

١٥- بڕوانامە بە هەمان ئەو ناونیشانە یەکساندەکرێت و دەنوسرێتەوە کە لە وڵاتی خوێندن بەدەست هاتووە و لەسەر بڕوانامەی دیپلۆما (جداری) نوسراوە.

١٦- بەمەبەستی ئەنجامدانی مامەڵەی یەکسانکردنی بڕوانامە بۆ کەسانی دەرەوەی هەرێمی کوردستان، پێویستە کارتی مانەوە و نیشتەجێبونیان لە هەرێم هەبێت و ماوەی بەسەرچونی کارتەکە لە (٣) مانگ کەمتر نەبێت. ئەم مەرجە ئەو فێرخوازانە ناگرێتەوە کە بەمەبەستی خوێندن لە زانکۆکانی کوردستان مامەڵە پێشکەشدەکەن.

١٧- هەموو ئەو بڕوانامانەی کە لە دەرەوەی هەرێمی کوردستان یەکسانکردنیان بۆ کراوە، بۆ کارکردن لە هەرێمی کوردستان پێویستە بەپێی مەرجەکانی ئەم ڕێنماییە یەکسانکردنیان بۆ ئەنجامبدرێتەوە.

١٨- یەکسانکردنی بڕوانامەی بە نمرە، لەلایەن لیژنەی یەکسانکردنی کۆنمرەوە ئەنجام دەدرێت، کە بە فەرمانێکی وزاری پێکدەهێنرێت.

١٩- سەبارەت بەمەرجی کۆنمرەی ئامادەیی بۆ خوێندنی بەکالۆریۆس لە بواری پزیشکی و ئەندازیاری، کار بە فەرمانی وەزاریمان ژمارە (٣٤٤) لە (٢٠١٦/٣/٣٠) دەکرێت، بەم شێوەیە: (پزیشکی گشتی ٨٥٪، پزیشکی ددان و دەرمانسازی ٨٠٪، ئەندازیاری ٧٥٪).

بۆ لابردنی وانەکانی زمانی عەرەبی و کوردی بەمەبەستی بەرزکردنەوەی کۆنمرەی دەرچووانی ئامادەیی، هاوشێوەی وەرگرتنی قوتابیان/خوێندکاران لە زانکۆکانی ناوخۆدا مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت.

٢٠- هەڵگرانی بڕوانامەی پەیمانگای تەکنیکی، کە لە بوارەکانی 'پزیشکی و ئەندازیاری' بەکالۆریوسیان لەدەرەوە خوێندووە، کۆنمرەی ئامادەییان بۆ هەژمار دەکرێت. مەگەر بڕوانامەی پێشووی تەواو پەیوەست بێت بە بڕوانامە نوێیەکەی و کۆنمرەی لە (٨٠٪ بۆ پزیشکی و ٧٠٪ بۆ ئەندازیاری) کەمتر نەبێت. هاوکات بەریەکخستنی زانستی (المقاصة العلمية)یان بۆ نەکرابێت و لەسەرەتاوە دەستیان بە خوێندن کردبێت. هەروەها هەڵگرانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس، کە لە بوارەکانی 'پزیشکی و ئەندازیاری' بەکالۆریوسیان لەدەرەوە خوێندووەتەوە، کۆنمرەی ئامادەییان بۆ هەژمار دەکرێت. مەگەر بڕوانامەی پێشووی تەواو پەیوەست بێت بە بڕوانامە نوێیەکەی و کۆنمرەی (٨٠٪ بۆ پزیشکی و ٧٠٪ بۆ ئەندازیاری) کەمتر نەبێت و یەکەی پێویستی بەدەستهێنابێت و لەسەرەتاوە دەستیان بە خوێندن کردبێت و بەریەکخستنی زانستی (المقاصة العلمية)یان بۆ نەکرابێت.

٢١- بۆ یەکسانکردنی بڕوانامەی ماستەر، پێویستە کۆنمرەی بەکالۆریۆس لە (٦٥٪) کەمتر نەبێت. بۆ خوێندنی دکتۆراش نابێت کۆنمرەی ماستەر لە (٧٠٪) کەمتر بێت. بە پێچەوانەوە دان بە بڕوانامەکەیان نانرێت.

٢٢- لە دوای تەواو بوونی مامەڵەی یەکسانکردن بە شێوەی ئۆنلاین و گەڕانەوەی بڕیاری لیژنە، پێویستە پێشکەشکار سەرجەم بەڵگەنامە ڕەسەنەکانی پەیوەندیدار بە خوێندنەکەی پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی یەکسانکردنی بڕوانامەکان بکات کە پێکدێت لە (بڕوانامەکان، پاسپۆرت، کارتی نیشتمانی، تێزی ئەکادیمی، کارتی نیشتەجێبون لە وڵاتی خوێندن،...هتد).

٢٣- لە کلێشەی بڕوانامەکەدا ئەم زانیاریانەی دەنوسرێت؛ (ناوی سیانی، ناوی وڵات، ناوی زانکۆ، مانگ و ساڵی بەدەستهێنانی بڕوانامە، پسپۆڕی، ماوەی خوێندن، جۆری بڕوانامە).

ماددەی چوارەم: ماوەی مانەوە لە وڵاتی خوێندن:

١- ماوەی مانەوەی پێویست بۆ خوێندن لە وڵاتانی دەرەوەی عێراق بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت :

a. بەکالۆریۆس (٩) مانگ بۆ هەر ساڵێکی ئەکادیمی.

b. دبلۆم (٩) مانگ بۆ هەر ساڵێکی ئەکادیمی.

c. ماستەر (١٢) مانگی ئەکادیمی، بەشێوەیەک ساڵی یەکەم نابێت ماوەی کۆرسەکان بچڕانی تێدا بووبێت.

d. دکتۆرا (٢٤) مانگی ئەکادیمی، بە شێوەیەک ساڵی یەکەم لە (٨) مانگی بێبچڕان کەمتر نەبووبێت، تەنانەت بۆ ئەوانەشی کە بەشێوەی توێژینەوە (by research) خوێندوویانە، کۆی مانگەکانی مانەوەی نابێت لە (٢٤) مانگ کەمتر بووبێت.

٢- ماوەی مانەوە لە خوێندنی ئەکادیمیەوە هەژمار دەکرێت و لەو ماوەیەی بۆ خوێندن دیاریکراوە.واتە ڕێگە نادرێت خوێندنەکە بە چەند ساڵێک تەواو کرابێت، بەڵام هەمان ماوەی مانەوەی بۆ هەژمار بکرێت. بەڵکو بۆ هەر ساڵێکی زێدەکی (٦) مانگ داواکراوە.

٣- ئەنجامدانی پراکتیک یان کۆکردنەوەی داتا و ئامارەکان لە ناوخۆی هەرێمی کوردستان بە ماوەی مانەوە ئەژمار ناکرێت. هەروەها لەکاتی پێویستی هەبوونی سەرپەرشتیاری ناوخۆیی، پێویستە ڕەزامەندی فەرمانگەی نێردراوان و پەیوەندییە ڕۆشبیرییەکانی وەرگرتبێت و لاری نەبونی زانکۆکەی هەبێت، هاوکات پێویستە ناوی سەرپەرشتیاری ناوخۆیی لەسەر تێزی دکتۆرا، یان ماستەرنامەکەدا بنوسرێت. بۆ ئەم حاڵەتانە ماوەی مانەوە تەنها (٣) مانگ هەژمار دەکرێت.

٤- پێویستە هەر پێشکەشکارێک کارتی نیشتەجێبونی ڕەسەنی وڵاتی خوێندن یاخود ڤیزەی درێژخایەنی خوێندنەکەی پێشکەش بکات. بۆ وڵاتانی دراوسێی هەرێمی کوردستان ڕێگەپێدراو نیە پێشکەشکار کارتی نیشتەجێی شارێکی هەبووبێت، بەڵام لەشارێکی دیکە درێژەی بە خوێندن دابێت.

٥- کەسانی بیانی ئەگەر لە وڵاتێکی تردا بڕوانامەیان بە دەستهێنابوو، ئەوا ماوەی مانەوەیان لە وڵاتی خوێندن بۆ ئەژمار دەکرێت. بۆ هەڵگرانی پاسپۆرتی وڵاتانی ئەوروپی کە لە زانکۆکانی ناو یەکێتی ئەوروپا خوێندویانە، ماوەی مانەوەیان بۆ هەژمار ناکرێت.

ماددەی پێنجەم: تاقیکردنەوەو سیمیناری توانستی زانستی:

١- ئەو زانکۆیانەی ریزبەندی جیهانیان لەنێوان(١- ١٠٠٠) یەک بۆ هەزارە بە پێی پێوەری شانگهای و لە لیستی (A)، یاخود لە نێوان (١-٥٠٠) یەک بۆ پێنج سەد بە پێی پێوەری تایمس لیستی (B) زانکۆ باوەرپێکراوەکانی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی هەرێمی کوردستان دانپێدانراوبن، پێویست بە ئەنجامدانی سیمیناری توانستی زانستی ناکات، جگە لە پسپۆرییە پزیشکییەکان. تەنها دڵنیایی لەسەر ڕاستی و دروستیان دەکرێت و لێژنەی ناوەندی یەکسانکردن بڕیار لە ئەکادیمی و پیشەیی بوونی بڕوانامەکانیان دەدات.

٢- ئەو زانکۆیانەی ریزبەندی جیهانیان لە نێوان (٥٠١- ١٢٠٠) پێنج سەد و یەك بۆ هەزار و دووسەدە بەپێی پێوەری تایمس، پێویستە سیمیناری توانستی زانستی ئەنجامبدەن.

٣- هەڵگرانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس لە بوارەکانی پزیشکی (گشتی، ددان، دەرمانسازی) پێویستە تاقیکردنەوە ئەنجامبدەن.

٤- لە پرۆسەی یەکسانکردنی هەر بڕوانامەیەکدا پشکنینی ئەلیکترۆنی (پلایجەریزم) بۆ (نامەی ماستەر) و (تێزی دکتۆرا) ئەنجامدەدرێت و لە کۆی گشتی تێز یاخود نامەکە نابێت ڕێژەکەی لە (٣٠٪) زیاتر بێت، بەپێچەوانەوە یەکسانکردنی بڕوانامەی بۆ ناکرێت.

٥- تاقیکردنەوە و سیمیناری توانستی زانستی لە سەرجەم زانکۆ حکومیەکانی هەرێمی کوردستان ئەنجامدەدرێت، بە مەرجێک پسپۆریەکەی هەبێت. ڕەچاوی ئەوە دەکرێت کە پێشکەشکار نەنێردرێ بۆ هەمان زانکۆکەی پێشووی خۆی. سیمیناری توانستی زانستی بۆ هەڵگرانی بڕوانامەی (ماستەر- دکتۆرا) لە پسپۆری پزیشکی، لە لایەن هەر سێ زانکۆی هەولێری پزیشکی، سلێمانی، دهۆک ئەنجامدەدرێت.

٦- سەبارەت بە هەڵگرانی بۆردی پزیشکی، ئەنجومەنی کوردستانی بۆ پسپۆرییە پزیشکیەکان هەڵدەستێت بە ئەنجامدانی تاقیکردنەوەی ستاندارد پسپۆڕیی بۆ هەڵگرانی بڕوانامە کلینیکیە پسپۆرییەکان (بۆرد) و ڕێژەی دەرچوون لە (٦٠٪) دەبێت. هەروەها بۆ هەڵگرانی دیبلۆمی کلینیکی کە بۆرد نیە، دیسان لەلایەن ئەنجومەن تاقیکردنەوەیەکی هاوئاستی بۆ ئەنجامدەدرێ و ڕێژەی دەرچون لە(٦٠٪) دەبێت.

٧- نووسراوی ئەنجامی سیمیناری توانستی زانستی لەلایەن زانکۆکان و ئەنجومەنی کوردستانی بە نهێنی دەبێت و بە ڕوونی ئاماژە بەوە دەکرێ کە پێشکەشکار دەرچووە، یان کەوتووە، هەروەها نمرەکەش دەنوسرێت. کەمتر لە کۆنمرەی ٪٦٠ بە دەرنەچوو هەژمار دەکرێت.

٨- هەر پێشکەشکارێک بۆی هەیە دوو جار (تاقیکردنەوە - سیمیناری توانستی زانستی) ئەنجامبدات و ماوەی نێوانی هەر جارێك نابێت لە (٣) مانگ کەمتر بێت.

٩- هەر پێشکەشکارێک یەکەی (کرێدیت)ی خوێندنی کەم بوو، پێویستە لە یەکێک لە زانکۆکانی هەرێمی کوردستان بەشێوەی پەرەلێل کۆرس وەربگرێت و یەکەی پێویست بەدەست بێنێت.

١٠- سیمیناری توانستی زانستی بەو زمانە پێشکەش دەکرێت کە تێزەکەی پێنوسراوە. ئەگەر مامۆستای پسپۆڕ لەو زمانە بەردەست نەبوو، دەکرێت بە زمانی کوردی، عەرەبی، یان ئینگلیزی سیمینارەکە پێشکەشبکرێت. بۆ بڕوانامەکانی پزیشکی گشتی، ددان، دەرمانسازی و ئەندازیاری، تەنها بە زمانی ئینگلیزی ڕێگەدەدرێت تاقیکردنەوەو سیمیناری توانستی زانستی ئەنجامبدەن.

١١- ئەو لیژنانەی لە زانکۆکان پێکدەهێندرێن وەکو لیژنەی هەڵسەنگاندن، پێویستە بەنهێنی پێکبهێندرێن و ژمارەیان تاک بێت و بەلایەنی کەم لە (٣) ئەندام کەمتر نەبێت، بۆ بڕوانامەی ماستەر ئەندامەکان پلەی زانستیان لە مامۆستا (دکتۆرا) کەمتر نەبێت و بۆ دکتۆرا پلەی زانستیان لە پرۆفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێت کە هەڵگری بڕوانامەی دکتۆرا بن.

ماددەی شەشەم: حوکمە گشتیەکان:

١- بڕیاری یەکسانکردنی بڕوانامەکان، کە لەلایەن لیژنەکانی پێشتر دراوە، گۆڕانکاری تیادا ناکرێت و هەڵناوەشێندرێتەوە، تەنها لە بارودۆخێکدا نەبێت کە هۆکارێکی زانستی و یاسایی ڕەوا هەبێت. یاخود ئاشکرا بێت کە بڕوانامەکانی پێشتری ڕاست و دروست نین.

٢- تەنها ئەو بڕوانامانە بە ئەکادیمی هەژمار دەکرێن کە لە یەك پسپۆڕی بەدەستهاتوون. واتە دووا بڕوانامە لەگەڵ بڕوانامەی پێش خۆی پێویستە لە هەمان پسپۆڕی بن، بە پێچەوانەوە بە بڕوانامەی پیشەیی هەژمار دەکرێت.

٣- خوێندن و بڕوانامەی بەدەستهاتوو بە شێوازی ئۆنلاین لە کوردستان قبوڵکراو نیە و یەکسانکردنی بۆ ناکرێت.

٤- ئەوانەی لە دوای پۆلی (٩)ی بنەڕەتی پەیمانگای (٥) ساڵەیان خوێندووە و دەیانەوێت لە دەرەوەی هەرێم درێژە بە خوێندن بدەن، ئەوا بە هەمان ڕێنمایی وەرگرتنیان لە زانکۆکانی ناوخۆدا مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.

٥- ئەو پێشکەشکارانەی کە فەرمانبەرن تەنها بەمەرجی هەبوونی مۆڵەتی خوێندن بڕوانامەکەیان بۆ یەکساندەکرێت، هاوکات پێویستە لاری نەبونی وەزارەتەکەیان و فەرمانی دەستلەکارهەڵگرتن و دەستبەکاربونەوەیان پێشکەشبکەن، بەپێچەوانەوە یەکسانکردنی بڕوانامەیان بۆ ناکرێت.

٦- ماوەی نێوانی ڕێکەوتی دەرچونی فەرمانی دەستلەکارهەڵگرتن و ڕێکەوتی دەستپێکردنی خوێندن نابێت لە (٣٠) ڕۆژ زیاتر بووبێت.

٧- سەبارەت بەو فەرمانبەرانەی بەبێ مۆڵەتی خوێندن بڕوانامەیان بەدەستهێناوە، واتە سودیان لە (مۆڵەتی ئاسایی بە موچە، مۆڵەتی بێموچە، هاوسەفەری ...هتد) وەرگرتوە، بەپێی فەرمانی ژمارە (١٠٨٩)ی ساڵی (٢٠١٨/٣/٦)، یاخود هەر فەرمانێکی دیکەی نوێی ئەنجومەنی وەزیران مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.

٨- هەر پێشکەشکارێك کە فەرمانبەر نیە، پێویستە لەکاتی پێشکەشکردنی مامەڵەی یەکسانکردنی بڕوانامە، بەڵێننامەیەک لەڕێگەی بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی وەزارەتی خوێندنی باڵا، یاخود فەرمانگەی دادنوسی پێشکەش بکات، تیایدا بەڵێن بدات کە فەرمانبەر نەبووە/نیە لە هیچ دامەزراوەیەکی حکومەتی هەرێمی کوردستان و عێراق. وە لەسەر بڕیاری یەکسانکردنی بڕوانامەکەی بە ئاشکرا ئاماژە بە ژمارە و ڕێکەوتی دەرچوونی بەڵێننامەکە دەدرێت.

٩- بۆ پلە باڵا و تایبەتەکان و هاوشێوەکانیان بە پێی پەیڕەوەی پێدانی مۆڵەتی خوێندن ژمارە (١١)ی ساڵی(٢٠٢١) مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.

١٠- ئەو پێشکەشکارانەی خاوەنی زیاتر لە ناوێکن، یان ناویان گۆڕدراوە، پێویستە سەرەتا لە دادگا کێشەکەیان یەکلایی بکەنەوە، دوای ئەوە بە پێی بڕیاری دادگا مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت و پێویستە نووسراوی بڕیاری دادگا پێشکەش بکەن.

١١- تەنها بۆ کاندیدانی بەرنامەی تواناسازی، دەکرێ بە شێوەی کاتیی بڕیاری یەکسانکردنیان بۆ بکرێت بۆ ماوەی (٦) مانگ و دەکرێت نوێبکرێتەوە. بۆ پێشکەشکارانی دیکە یەکسانکردنی بڕوانامە بەشێوەی کاتی ناکرێت.

١٢- وەرگرتنی ڕسوماتی یەکسانکردنی بڕوانامە و سیمینار و تاقیکردنەوەی توانستی زانستی بە پێی ڕێنمایی ژمارە (٨٦)ی ساڵی (٢٠١٦)ی ئەنجومەنی وەزیران دەبێت.

ماددەی حەوتەم: کار بەهیچ ڕێنمایی و بڕیارێک ناکرێت، کە پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم ڕێنماییە بێت.

ماددەی هەشتەم: ئەم ڕێنماییە لە ڕێکەوتی بلاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) جێبەجێ دەکرێت.

حكومەتی هەرێمی کوردستان – عێراق
ئەنجومەنی وەزیران
وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی
بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی

حكومة اقليم كوردستان - العراق
مجلس الوزراء
وزارة التعليم العالي و البحث العلمي
مديرية الشؤون القانونية

ژمارە:
ڕێکەوت: / /٢٧٢٢ی کوردی

العدد:
التاريخ: / / ٢٠٢٢

هۆکارەکانی دەرچواندنی ئەم ڕێنماییە

بەمەبەستی ڕێکخستن و ڕوونکردنەوە و ئاسانکاری پرۆسەی یەکسانکردنی بڕوانامەکان لە هەرێمی کوردستان-عێراق، و دروستکردنی بەرچاوڕوونی لەبەردەم خوازیارانی یەکسانکردنی بڕوانامەکان کە مەبەستیانە لە دەرەوەی وڵات درێژە بەخوێندن بدەن و لە داهاتوودا بگەڕێنەوە بۆ هەرێم و مامەڵەی یەکسانکردنی بڕوانامە پێشکەشبکەن، هەروەها پێدانی بەرچاوڕوونی بە هاوڵاتیانی دیکەی عێراق و کەسانی بیانی سەبارەت شێوازی ئەنجامدانی یەکسانکردنی بڕوانامە لە هەرێمی کوردستان، ئەم ڕێنماییە دەرچوێندرا.

د.ئارام محمد قادر
وەزیری خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی